

V I Lenin

Den revolutionära ungdomens uppgifter

Första brevet

Tidningen *Students*¹ redaktionella uttalande som, om vi inte misstar oss, först publicerades i nr 4 (28) av *Osvobozhdenie* och som också erhöles av *Iskra*², vittnar enligt vår uppfattning om ett avsevärt framsteg i redaktionens åsikter sedan det första numret av *Student* kom ut. Herr Struve misstog sig inte när han skyndade sig att uttrycka sitt missnöje med de åsikter som framfördes i uttalandet: dessa åsikter skiljer sig verkligen i grunden från den opportunistiska inriktning som så konsekvent och nitiskt upprätthålls av det borgerligt liberala organet. Genom att erkänna att "revolutionära stämningar inte *ensamma* kan åstadkomma ideologisk enhet bland studenterna", att "detta kräver ett socialistiskt ideal som grundas på den ena eller andra socialistiska världsåskådningen", och dessutom "en bestämd och helgjuten" åskådning, har *Students* redaktion i princip brutit med den ideologiska likgiltigheten och den teoretiska opportunisten, och ställt frågan hur man ska revolutionera studenterna på en riktig grundval.

Det är sant att utifrån den gängse vulgära "revolutionismens" ståndpunkt kräver inte uppnåendet av ideologisk enhet bland studenterna någon helgjuten världsåskådning, utan utesluter snarare en sådan, eftersom det innefattar en "tolerant" inställning till de olika slagen av revolutionära idéer och avhållelse från en uttrycklig anslutning till någon viss uppsättning idéer; i korthet förutsätter ideologisk enhet, enligt dessa politiska narrars uppfattning, en viss brist på ideologiska principer (naturligtvis mer eller mindre skickligt dolda av slitna fraser om vidsynthet, vikten av enhet till varje pris och omedelbart osv.). Ett ganska bestickande och, vid första ögonkastet, övertygande argument som alltid förs fram till stöd för detta slags resonemang är att peka på det allmänt kända och obestridliga faktum att det bland studenterna finns, och måste finnas, grupper som skiljer sig mycket i sina politiska och sociala uppfattningar, och att förklara att kravet på en bestämd och fullständig världsåskådning därför oundvikligen skulle stöta bort vissa av dessa grupper, och följaktligen hindra enhet, frambringa meningsskiljaktigheter i stället för gemensam handling, och därigenom försvaga det gemensamma politiska angreppets styrka osv. osv., utan slut.

Låt oss undersöka detta bestickande resonemang. Låt oss till exempel ta den uppdelning av studenterna i grupper som redovisas i nr 1 av *Student*. I detta första nummer förde redaktionen ännu inte fram kravet på en bestämd och helgjuten världsåskådning, och det skulle därför vara svårt att misstänka dem för en dragning åt socialdemokratisk "inskränkthet". Ledaren i första numret av *Student* skiljer mellan fyra huvudgrupper bland dagens studenter: 1) den likgiltiga massan – "personer som är fullständigt likgiltiga till studentrörelsen"; 2) "akademikerna" – de som ansluter sig till studentrörelser av uteslutande akademisk typ; 3) "motståndare till studentrörelser i allmänhet – nationalister, antisemiter osv."; och 4) de "politiskt sinnade" – de som tror på kampen för att störta den tsaristiska despotismen. "Denna grupp består i sin tur av

¹ *Student* var en revolutionär studenttidning, som utkom i två nummer, nr 1 och nr 2-3. Tidningen utgavs först i Ryssland, men samtliga exemplar av det första numret konfiskerades i tryckeriet. Det omtrycktes i april 1903 i Genève, och det följande dubbelnumret trycktes i Zürich.

I det redaktionella uttalande som Lenin hänvisar till sägs det: "Utan att ännu ha anslutit sig till det ena eller det andra av de ryska oppositionspartierna... finner redaktionen det ändamålsenligt att upplåta sina spalter för en lugn diskussion av den revolutionära kampens teoretiska och praktiska frågor mellan representanter för t.o.m. de mest extrema riktningarna av det ryska revolutionära tänkandet, i syfte att bland studenterna utveckla en bestämd, helgjuten, politisk och socialistisk revolutionär världsåskådning som en grundläggande, mäktig faktor i deras ideologiska enande."

² *Iskra* (Gnistan) – den första allryska, illegala marxistiska tidningen med riksspridning, grundades år 1900. Det första numret, daterat december 1900, utkom i Leipzig, de följande i München, London (från juli 1902) och Genève (från våren 1903).

två motsatta element – de som tillhör den rent borgerliga politiska oppositionen med en revolutionär inriktning, och de som tillhör det nyligen framträdde [bara nyligen framträdde? – *N. Lenin*], socialistiskt inriktade, revolutionära intellektuella proletariatet.” Eftersom den sista delgruppen, som vi alla vet, i sin tur är uppdelad i socialistrevolutionära studenter och socialdemokratiska studenter, finner vi att det bland dagens studenter finns sex politiska grupper: reaktionärer, likgiltiga, akademiker, liberaler, socialistrevolutionärer och socialdemokrater.

Frågan uppstår: är detta måhända en slumpmässig gruppering, en tillfällig uppsättning åsikter? Denna fråga behöver bara ställas för att var och en som alls är insatt i saken skall besvara den nekande. Och i själva verket skulle det inte kunna finnas någon annan gruppering bland våra studenter, för de är den mest lätttrörliga delen av vår intelligentsia, och intelligentsian kallas så just därför att den mest medvetet, mest beslutsamt och mest exakt återspeglar och uttrycker utvecklingen av klassintressena och de politiska grupperingarna i samhället i sin helhet.

Studenterna skulle inte vara vad de är om deras politiska gruppering inte överensstämde med den politiska grupperingen i samhället som helhet – ”överensstämde” inte i den betydelsen att studentgrupperna och samhällsgrupperna skulle vara absolut proportionella i styrka och antal, utan i den betydelsen att det nödvändigtvis och oundvikligen förekommer samma grupper bland studenterna som i samhället. Och det ryska samhället i sin helhet, med sina (förhållandevis) utvecklade klassmotsättningar, sin politiska jungfrulighet och befolkningens stora, överväldigande majoritets undertryckta och förtrampade läge under polisdespotismens välde, kännetecknas av just dessa sex grupper, nämligen: reaktionärer, likgiltiga, *reformivrare*, liberaler, socialistrevolutionärer och socialdemokrater. Jag har här ersatt ”akademiker” med ”reformivrare”, d.v.s. sådana som tror på legalt framåtskridande utan politisk kamp, framåtskridande på självhärskardömet grundval. Sådana reformivrare kan man finna i alla skikt av det ryska samhället, och överallt begränsar de sig, liksom ”akademikerna” bland studenterna, till de yrkesmässiga intressenas snäva område, till förbättrandet av deras speciella grenar av den nationella ekonomin eller den statliga eller kommunala förvaltningen, överallt undviker de förskräckt ”politiken”, utan att göra någon skillnad (precis som akademikerna inte gör någon skillnad) mellan de olika riktningarna bland de ”politiskt sinnade”, och inbegriper i uttrycket politik allt som rör ... statsformen. Upplyftarna har alltid, utgjort, och utgör fortfarande, den breda basen för vår liberalism: i ”fredliga” tider (d.v.s. översatt till ”ryska”, i tider av politisk reaktion) blir begreppen reformivrare och liberal praktiskt taget synonyma, och t.o.m i krigstid, tider av växande stämningar bland allmänheten, tider av växande angrepp på självhärskardömet, förblir skiljelinjen mellan dem ofta oklar. Den ryske liberalen upphör aldrig, inte ens när han träder fram i en fri utländsk publikation med en direkt och öppen protest mot självhärskardömet, att känna att han först och främst är en reformivrare, och då och då kommer han att börja tala som en slav, eller, om ni föredrar att uttrycka det så, som en laglydig, lojal och plikttrogen undersåte – se *Osvobozdenije*.

Frånvaron av en bestämd och klart urskiljbar skiljelinje mellan reformivrare och liberaler är ett allmänt kännetecken för hela den politiska grupperingen i det ryska samhället. Man kan invända att den ovannämnda indelningen i sex grupper är felaktig därför att den inte överensstämmer med klassindelningen i det ryska samhället. Men en sådan invändning skulle vara grundlös. Klassindelningen är naturligtvis den yttersta grunden för den politiska grupperingen; *i sista hand* avgör den naturligtvis alltid denna gruppering. Men denna yttersta grund röjer sig bara under loppet av den historiska utvecklingen och allteftersom medvetenheten hos deltagarna i och skaparna av denna utveckling höjs. Denna ”slutgiltiga analys” kommer man fram till bara genom politisk kamp, ibland en lång, ihärdig kamp som sträcker sig över år och årtionden och tidvis stormigt bryter ut i form av politiska kriser, tidvis dör ut och så att säga avstannar. Det är inte för intet som det exempelvis i Tyskland, där den politiska kampen antar

speciellt skärpta former och där den progressiva klassen – proletariatet – är särskilt klassmedveten, fortfarande finns sådana partier (och mäktiga partier t.o.m.) som Centern, vars konfessionella banér tjänar till att dölja dess heterogena (men på det hela taget avgjort anti-proletära) klasskaraktär. Än mindre anledning finns det att bli förvånad över att det klassmässiga ursprunget för dagens politiska grupper i Ryssland är starkt undanskymt av det politiska läget för folket som helhet, som berövats de demokratiska rättigheterna och behärskas av en anmärkningsvärt välorganiserad, ideologiskt enhetlig och traditionellt sluten byråkrati. Vad som snarare är förvånande är att Rysslands utveckling utefter europeiska kapitalistiska linjer redan, trots landets asiatiska politiska system, satt så djupa spår i den politiska grupperingen i samhället.

Även i vårt land har industriproletariatet, den progressiva klassen i varje kapitalistiskt land, redan givit sig in på den organiserade massrörelsens väg under socialdemokratins ledning och under ett programs banér som för länge sedan blivit hela världens klassmedvetna proletariats program. Den kategori människor som är likgiltiga för politiken är naturligtvis ojämförligt mycket större i Ryssland än i något europeiskt land, men inte ens i Ryssland kan man längre tala om denna kategoris primitiva och ursprungliga jungfrulighet: de icke klassmedvetna arbetarnas – och delvis också böndernas – likgiltighet ger allt oftare vika för utbrott av politisk oro och aktiva protester, vilket klart visar att *denna* likgiltighet inte har något gemensamt med de välfödda borgarnas och småborgarnas likgiltighet. Den senare klassen, som är särskilt stor i Ryssland på grund av landets ännu förhållandevis låga grad av kapitalistisk utveckling, börjar å ena sidan otvivelaktigt redan frambringa medvetna och konsekventa reaktionärer; men å andra sidan, och omätligt mycket oftare, kan den fortfarande knappt skiljas från massan av okunnigt och förtryckt ”arbetsfolk”, och hämtar sina ideologer ur den stora gruppen *raznotjintsij*-intellektuella³, med deras fullständigt förvirrade världsåskådning och omedvetna virrvarr av demokratiska och primitivt socialistiska idéer. Det är just denna ideologi som kännetecknar den gamla ryska intelligentsian, både högerflygeln av dess liberala narodnik-del och dess radikalaste vänsterflygel: ”socialistrevolutionärerna”.

Jag sade den ”gamla” ryska intelligentsian. För en *ny* intelligentsia vars liberalism nästan helt lagt bort den primitiva narodnismen och vaga socialismen (naturligtvis inte utan hjälp av den ryska marxismen) håller redan på att framträda i vårt land. Framväxten av en verkligt borgerligt liberal intelligentsia fortskrider med jättesteg i Ryssland, särskilt på grund av att det i denna process deltar människor så lättroliga och mottagliga för varje opportunistisk modeströmning som herrar Struve, Berdjajev, Bulgakov & Co. Vad slutligen beträffar de liberala och reaktionära element i det ryska samhället som inte tillhör intelligentsian, är deras förbindelse med klassintressena hos en eller annan grupp inom vår bourgeoisie eller jordägarklass tillräckligt klar för var och en som alls känner till våra zemstvoars, dumors, fondbörsers, marknadskommittéers osv. verksamhet.

Och så har vi kommit fram till den otvivelaktiga slutsatsen att våra studenters politiska gruppering inte är slumpmässig, utan med nödvändighet måste vara sådan som vi har skildrat den ovan, i överensstämmelse med det första numret av *Student*. När vi slagit fast detta faktum kan vi med lätthet ta itu med den omtvistade frågan vad det egentligen innebär att ”uppnå ideologisk enhet bland studenterna”, ”revolutionera” studenterna osv. Vid första anblicken verkar det t.o.m. mycket egendomligt att en så enkel fråga skulle ha visat sig vara en tvistefråga. Om studenternas politiska gruppering motsvarar samhällets politiska gruppering, följer då inte av sig självt att ”uppnå ideologisk enhet bland studenterna” bara kan betyda en

³ *Raznotjintsij* (d.v.s. ”män av skilda stånd” eller ”den ofrälse intelligentian”) – bestod av bildade representanter för det icke-aristokratiska ryska samhället, dvs personer som härstammade från prästerskapet, tjänstemännen, bourgeoisins mellanskikt, köpmännen och bönderna.

av två saker: antingen att vinna över största möjliga antal studenter för en bestämd uppsättning sociala och politiska idéer, eller att upprätta så nära band som möjligt mellan studenterna inom en bestämd politisk grupp och de medlemmar av denna grupp som inte är studenter. Är det inte självklart att man kan tala om att revolutionera studenterna endast om man har i tankarna ett bestämt innehåll och en bestämd karaktär för denna revolutioneringsprocess? För socialdemokraten, till exempel, innebär det, för det första, att sprida socialdemokratiska idéer bland studenterna och bekämpa idéer som, fast de kallas socialistrevolutionära, inte har något gemensamt med den revolutionära socialismen, och för det andra att sträva efter att bredda varje demokratisk studentrörelse, även av den akademiska typen, och göra den mer medveten och beslutsam.

Hur en så klar och enkel fråga förvirrades och gjordes till en tvistefråga är en mycket intressant och mycket kännetecknande historia. En kontrovers uppstod mellan *Revoljutsionnaja Rossija*⁴ (nr 13 och 17) och *Iskra* (nr 31 och 35) om Kievs Studentorganisationers Förenade Råds ”Öppna brev” (tryckt i *Revoljutsionnaja Rossija* nr 13 och *Student* nr 1). Kievs Förenade Råd betecknade den andra Allryska studentkongressens beslut från 1902, att studenternas organisationer skulle upprätthålla kontakter med det Ryska Socialdemokratiska Arbetarpartiets kommittéer, som ”inskränkt”; och det helt uppenbara faktum att ett visst skikt av studenterna på vissa orter sympatiserar med det ”socialistrevolutionära partiet” doldes noggrant av det mycket ”opartiska” och mycket bräckliga argumentet att ”studenterna som sådana inte i sin helhet kan ansluta sig till vare sig det socialistrevolutionära partiet eller det socialdemokratiska partiet”. *Iskra* visade på bräckligheten hos detta arguments, men *Revoljutsionnaja Rossija* skyndade naturligtvis till dess försvar och kallade *Iskra*-gruppen ”fanatiska anhängare av oenighet och splittring” och anklagade dem för ”taktlöshet” och bristande politisk mognad.

Efter vad som sagts ovan är det absurda i ett sådant resonemang bara alltför uppenbart. Det handlar om vilken specifik politisk roll som studenterna bör spela. Och förstärker ni inte att ni först måste blunda för det faktum att studenterna inte är avskurna från resten av samhället och därför alltid och oundvikligt återspeglar den politiska grupperingen i samhället som helhet, och sedan, med sålunda slutna ögon, fortsätta att pladdra om studenterna som sådana, eller studenterna i allmänhet. Den slutsats man kommer fram till är ... skadligheten av den oenighet och splittring som följer av anslutning till ett visst politiskt parti. Det är solklart att för att kunna slutföra detta egendomliga resonemang blev debattören tvungen att hoppa från det politiska planet till det yrkesmässiga eller utbildningsplanet. Och det är just ett sådant flygande språng som *Revoljutsionnaja Rossija* gör i artikeln ”Studenterna och revolutionen” (nr 17), där det för det första talas om studenternas intressen och studenternas kamp i allmänhet, och för det andra om studenternas utbildningsmål, deras uppgift att skola sig för en framtida samhällsverksamhet och utveckla sig till medvetna politiska kämpar.

Båda dessa punkter är mycket välgrundade – men de har ingenting med saken att göra och förvirrar bara frågeställningen. Den fråga som diskuteras är *politisk* verksamhet, som genom själva sitt väsen är oupplösligt förknippad med kampen mellan partier och oundvikligen medför *valet* av ett bestämt parti. Hur kan man då undvika detta val på grunden av att *all* politisk verksamhet kräver mycket allvarlig vetenskaplig skolning och ”utvecklandet” av orubbliga övertygelser, eller att *inget* politiskt arbete kan begränsas till cirklar av politiskt sinnade människor av en viss riktning, utan måste riktas till allt bredare befolkningsskikt, måste anknytas till varje skikts yrkesmässiga intressen, måste förena den yrkesmässiga

---

⁴ *Revoljutsionnaja Rossija* (Det revolutionära Ryssland) – en illegal socialistrevolutionär tidning som i Ryssland gavs ut från slutet av 1900 av Socialistrevolutionära förbundet. Från januari 1902 till december 1905 utkom den i Genève som det socialistrevolutionära partiets huvudorgan.

rörelsen med den politiska rörelsen och höja den förra till den senares nivå? Nej, själva det faktum att människor måste tillgripa sådana knep för att försvara sin ståndpunkt visar hur sorgligt de själva saknar både bestämda vetenskapliga övertygelser och en orubblig politisk linje! Från vilket håll man än närmar sig saken finner man färsk bekräftelser av den gamla sanning som socialdemokraterna länge har fört fram, då de fördömt socialistrevolutionärernas försök att balansera – både då det gäller vetenskaplig teori och praktisk politik – mellan marxismen, den västeuropeiska ”kritiska” opportunisten och den ryska småborgerliga populismen (narodnismen).⁵

Sannerligen, föreställ er ett tillstånd där de politiska förhållandena är det minsta utvecklade och se hur vår ”tvistefråga” ser ut i praktiken. Antag att det finns ett kyrkligt parti, ett liberalt parti och ett socialdemokratiskt parti. Låt oss säga att de på vissa orter fungerar bland vissa skikt av studenterna, och kanske av arbetarklassen. De försöker vinna över så många som möjligt av båda gruppernas inflytelserika representanter. Är det tänkbart att de skulle motsätta sig att dessa representanter valde ett bestämt parti på den grunden att det finns vissa yrkes- och utbildningsintressen som är gemensamma för alla studenter och för hela arbetarklassen? Det skulle vara som att bestrida det faktum att partier måste tävla på den grunden att boktryckarkonsten är till nytta för alla partier utan åtskillnad. Det finns inget parti i de civiliserade länderna som inte inser det enorma värdet av de bredaste och fastast etablerade utbildnings- och fackföreningar; men vart och ett försöker få sitt eget inflytande att dominera i dem. Vem vet inte att prat om att den ena eller andra institutionen är partilös vanligen inte är annat än de härskande klassernas bluff, då de vill dölja det faktum att de existerande institutionerna redan i nittionio fall av hundra genomsyras av en mycket bestämd politisk anda?

Ändå är vad våra socialistrevolutionärer gör i verkligheten att sjunga dityramber till ”partilösheten”. Ta till exempel, följande rörande tirad ur *Revoljutsionnaja Rossija* (nr 17): ”Vilken kortsynt taktik är det inte när en revolutionär organisation är fast besluten att betrakta varje annan oberoende, icke underordnad organisation som en *konkurrent* som måste krossas och i vars led man till varje pris måste föra in splittring, oenighet och upplösning!”

Detta sades med syftning på Moskvas socialdemokratiska organisations upprop från 1896⁶, vilket förebrådde studenterna för att de på senare år dragit sig tillbaka inom sina akademiska intressens trånga gränser, och vilket *Revoljutsionnaja Rossija* tillrättavisade genom att säga att förekomsten av studentorganisationer aldrig hindrade dem som hade ”utkristalliserats som revolutionärer” från att ägna sina krafter åt arbetarnas sak.

Se bara hur mycket förvirring här råder. Konkurrens är möjlig (och oundviklig) endast mellan en politisk organisation och en annan politisk organisation, en politisk riktning och en annan politisk riktning. Det kan inte finnas någon konkurrens mellan en förening för ömsesidigt bistånd och en revolutionär cirkel; och när *Revoljutsionnaja Rossija* tillskriver den senare avsikten att krossa den förra pratar den rent nonsens. Men om det i denna samma förening för ömsesidigt bistånd uppstår en viss politisk tendens – att inte bistå revolutionärer, till exempel, eller att utestänga illegala böcker från biblioteket – då är det varje ärlig ”politiskt sinnad” persons *plikt* att konkurrera med den och oförbehållsamt bekämpa den. Om det finns människor som begränsar cirklarna till inskränkta akademiska intressen (och det finns otvivelaktigt sådana människor, och år 1896 fanns det många fler!), då är en *kamp* mellan dem och förespråkarna för att vidga, inte inskränka, intressena likaledes oavvislig och nödvändig. Och,

⁵ Det behöver väl knappast påpekas att tesen att socialistrevolutionärernas program och taktik är inkonsekventa och motsägelsefulla i sig kräver särskild detaljerad belysning. Vi hoppas kunna gå in på detta i detalj i ett följande brev. – *Lenins not*

⁶ Lenin syftar på det upprop som den första marxistiska organisationen i Moskva, Arbetarunionen, riktade till studenterna den 3 (15) november 1896.

märk väl, i Kievrådets öppna brev, som utlöste polemiken mellan *Revoljutionsnaja Rossija* och Iskra, gällde frågan inte ett val mellan studentorganisationer och revolutionära organisationer, utan mellan revolutionära organisationer av olika riktningar. Följaktligen är det människor som redan "utkristalliserats som revolutionärer", som har börjat *välja*, medan våra socialistrevolutionärer söker hålla dem *tillbaka*, under förevändning att konkurrens mellan en revolutionär organisation och en ren studentorganisation är kortsynt ... Det är faktiskt alltför befängt, mina herrar!

Den *revolutionära* delen av studenterna börjar välja mellan två revolutionära partier, och tillrättavisas på följande sätt: "Det var inte genom att påtvinga en bestämd [obestämdhet är naturligtvis att föredra ...] *partietikett* [som är en etikett för vissa, ett banér för andra], det var inte genom att våldföra sig på sina studentkamraters intellektuella samvete [hela borgarpressen hänför alltid socialdemokratins tillväxt till att anstiftare och bråkmakare våldför sig på sina fredliga medmänniskors samveten . . .] som detta inflytande uppnåddes", d.v.s. de socialistiska studenternas inflytande över de övriga. Säkerligen kommer varje ärligt sinnad student att veta vad han bör tycka om denna anklagelse mot socialisterna att de "påtvingar" etiketter och "våldför sig på samveten". Och dessa ryggradslösa, slappa och principlösa yttranden görs i Ryssland, där idéerna om partiets organisation, om partiets fasthet och ära, om partiets banér ännu är så omätligt svaga!

Våra "socialistrevolutionärer" framhåller som en förebild för studenterna de tidigare studentkongresserna, som tillkännagav sin "solidaritet med den allmänna politiska rörelsen och helt bortsåg från meningsskiljaktigheterna mellan fraktionerna inom det revolutionära lägret". Vad är denna "allmänpolitiska" rörelse? Den socialistiska rörelsen plus den liberala rörelsen. Att bortse från den skiljelinjen är att ställa sig bakom den mest omedelbart näraliggande rörelsen, dvs. den liberala rörelsen. Och det är "socialistrevolutionärerna" som kräver att man skall göra det! Människor som kallar sig ett *särskilt* parti kräver ett avståndstagande från partikamp! Visar inte detta att detta parti inte kan befördra sina politiska varor under egen flagg, utan tvingas tillgripa smuggling? Är det inte klart att detta parti saknar varje *egen* programmatisk grund? Det kommer vi snart att få se.

Misstagen i socialistrevolutionärernas resonemang om studenterna och revolutionen kan inte enbart hänföras på den brist på logik som vi har försökt visa ovan. På sätt och vis är det tvärt om: det ologiska i deras resonemang följer av deras grundläggande misstag. Som "parti" intog de från början en ståndpunkt som var så motsägelsefull i sig, så hal att människor som var helt ärliga och fullt i stånd till politiskt tänkande inte kunde vidhålla den utan att ständigt vackla och falla. Man bör alltid hålla i minnet att socialdemokraterna inte hänför den skada som socialistrevolutionärerna gör de socialistiska saken till enskilda författares och ledares olika misstag. Tvärtom betraktar de alla dessa misstag som den oundvikliga följderna av ett felaktigt program och en felaktig politisk ståndpunkt. I en sådan angelägenhet som studentfrågan är denna felaktighet särskilt uppenbar och motsättningen mellan en *borgerligt demokratisk* ståndpunkt och ett bedrägligt glittrande hölje av revolutionär socialism ligger i öppen dag.

Granska tankegången i *Revoljutionsnaja Rossijas* programmatiska artikel "Studenterna och revolutionen". Författarens huvudsakliga tyngdpunkt ligger på "ungdomens osjälviskhet och renheten i dess avsikter", på "styrkan i dess idealistiska motiv". Det är i detta som han söker förklaringen till deras "förnyade" politiska strävanden, och inte i de verkliga förhållandena i Rysslands samhällsliv, vilka å ena sidan skapar en oförsonlig antagonism mellan självhärskardömet och mycket breda och mycket heterogena skikt av befolkningen, och å andra sidan gör (snart kommer vi att få säga: gjorde) varje yttring av politiskt missnöje, annat än genom universiteten, mycket svår.

Författaren går sedan till angrepp mot socialdemokraternas försök att medvetet reagera på förekomsten av olika politiska grupper bland studenterna, att skapa en närmare enhet mellan liknande politiska grupper och att skilja de politiskt olika åt. Det är inte så att han kritiserar något speciellt av dessa försök som felaktigt – det skulle vara orimligt att vidhålla att de alla alltid varit framgångsrika. Nej han står främmande inför själva tanken att skilda klassintressen med nödvändighet återspeglas även i den politiska grupperingen, att studenterna inte kan vara ett undantag från samhället som helhet, hur osjälviska, rena, idealistiska osv. de än må vara, och att socialistens uppgift inte är att släta över denna skillnad utan tvärtom att förklara den så omfattande som möjligt och att ge konkret uttryck för den i en politisk organisation. Författaren ser tingen från en borgerlig demokratis idealistiska ståndpunkt, inte från en socialdemokratis materialistiska ståndpunkt.

Han skäms därför inte för att utfärda och ånyo upprepa en vädjan till studenterna att hålla fast vid den ”allmänna politiska rörelsen”. Huvudsaken för honom är just den allmänna politiska, d.v.s. den allmänna demokratiska, rörelsen, som måste vara enad. Denna enhet får inte försvagas av de ”rent revolutionära cirkelarna”, som måste rätta in sig ”parallellt med den allmänna studentorganisationen”. Från ståndpunkten av denna breda och enade demokratiska rörelses intressen skulle det naturligtvis vara brottsligt att ”påtvinga” partietiketter och att våldföra sig på sina kamraters intellektuella samveten. Detta var exakt de borgerliga demokraternas synsätt år 1848⁷, då försök att peka på bourgeoisins och proletariats motsatta klassintressen framkallade ”allmän” fördömelse av de ”fanatiska anhängarna av oenighet och splittring”. Och detta är också synsättet bland den senaste arten av borgerliga demokrater – opportunisterna och revisionisterna, som trånar efter ett stort enat demokratiskt parti som fredligt går framåt på reformernas väg, klassarbetets väg. De har alltid varit, och måste nödvändigtvis vara, motståndare till meningsskiljaktigheter mellan ”fraktioner” och anhängare av den ”allmänpolitiska” rörelsen.

Som ni ser blir socialistrevolutionärernas resonemang, som utifrån en socialists ståndpunkt är ologiska och motsägande på gränsen till befängdhet, helt förstaeliga och konsekventa när de ses från den borgerlige demokratens ståndpunkt. Detta beror på att det socialistrevolutionära partiet i själva verket inte är annat än en *underavdelning* av de borgerliga demokraterna, en underavdelning som till sin sammansättning är företrädesvis intellektuell, i sin ståndpunkt är företrädesvis småborgerlig och i sina teoretiska idéer vidsynt kombinerar modern opportunism med gammaldags narodnism.

Den borgerlige demokratens fraser om enhet vederläggs bäst av själva förloppet av den politiska utvecklingen och den politiska kampen. Och i Ryssland har själva rörelsens utveckling redan lett till denna slags vederläggning. Jag syftar på ”akademikernas” framträdande som en särskild grupp bland studenterna. Så länge som det inte förekom någon verklig kamp skilde sig inte akademikerna från massan av ”studenter i allmänhet” och enheten bland hela det ”tänkande skiktet” av studenter föreföll oantastlig. Men så snart som det kom till *handling* blev motsättningen mellan olikartade element oundviklig.⁸

Framstegen för den politiska rörelsen och det direkta angreppet på självhärskardömet medförde genast en större bestämdhet i den politiska grupperingen – trots allt tomt prat om att ena var och en och vem som helst. Att åtskiljandet av akademikerna och de politiskt sinnade är ett stort framsteg kan säkert knappast någon betvivla. Men innebär detta åtskiljande att de social-

⁷ Lenin syftar på revolutionen i Frankrike och Tyskland år 1848.

⁸ Om vissa rapporter kan betraktas som trovärdiga håller en ytterligare motsättning mellan olikartade element bland studenterna på att bli alltmer markerad, nämligen socialisternas avståndstagande från de politiska *revolutionärerna* som vägrar höra talas om socialismen. Det sägs att denna senare tendens är mycket uttalad bland studenterna i exil i Sibirien. Vi får se om dessa rapporter bekräftas. – *Lenins not*

demokratiska studenterna tänker ”bryta” med akademikerna? *Revoljutionsnaja Rossija* tror att det gör det (se nr 17, sid. 3).

Men det tror de enbart på grund av de förvirrade idéer som vi har blottlagt ovan. En fullständig avgränsning av politiska riktningar betyder på intet sätt en ”upplösning” av yrkes- och utbildningsföreningarna. En socialdemokrat som börjar arbeta bland studenterna kommer *ovillkorligen*, antingen själv eller genom sina agenter, att försöka tränga in i största möjliga antal ”rena student-” och utbildningscirklar; han kommer att försöka vidga vyerna hos dem som bara kräver akademisk frihet och att propagera just det socialdemokratiska programmet bland dem som fortfarande söker efter ett program.

För att sammanfatta. En viss del av studenterna vill tillägna sig en bestämd och fullständig världsåskådning. Det yttersta syftet med detta förberedande arbete kan – för de studenter som vill delta praktiskt i den revolutionära rörelsen – bara vara det medvetna och oåterkalleliga valet av en av de två riktningar som nu tagit form bland revolutionärerna. Var och en som motsätter sig ett sådant val med åberopande av att åstadkomma ideologisk enhet bland studenterna, att revolutionera dem i allmänhet osv., fördunklar den socialistiska medvetenheten och predikar i själva verket ideologisk principiöshet. Studenternas politiska gruppering kan inte annat än återspegla den politiska grupperingen i samhället som helhet, och det är varje socialists plikt att sträva efter den mest medvetna och konsekventa avgränsning av politiskt olikartade grupper.

Det socialistrevolutionära partiets uppmaning till studenterna att ”tillkännage sin solidaritet med den allmänna politiska rörelsen och helt bortse från meningsskiljaktigheterna mellan fraktionerna inom det revolutionära lägret” är i grund och botten en uppmaning att ta ett steg *tillbaka* från den socialistiska till den borgerligt demokratiska ståndpunkten. Detta är inte ägnat att förvåna, ty det ”socialistrevolutionära” partiet är bara en underavdelning av de borgerliga demokraterna i Ryssland. När den socialdemokratiske studenten bryter med revolutionärer och andra politiskt sinnade av alla andra riktningar, innebär detta på intet sätt att de allmänna student- och utbildningsorganisationerna upplöses. Tvärtom är det bara på grundval av ett fullständigt bestämt program som man kan och bör arbeta bland de vidaste kretsar av studenter för att vidga deras akademiska synsätt och propagera den vetenskapliga socialismen, d.v.s. marxismen.

P.S. I nästa brev skulle jag med *Students* läsare vilja diskutera marxismens betydelse för utarbetandet av en fullständig världsåskådning, de principiella och taktiska skillnaderna mellan det socialdemokratiska partiet och det socialistrevolutionära partiet, problemen med att organisera studenterna och studenternas förhållande till arbetarklassen i allmänhet.

Undertecknat *N. Lenin*

Publicerat i september 1903 i *Student* nr 2-3.

Översättning (från engelska, *Collected Works* vol 7, s. 43-56): Martin Fahlgren